

thinget, som jo skulde være det mere umiddelbare Udtryk for Folkets Følelser, med stor Majoritet saavel i denne som i den forrige Samling har vedtaget, at ingen saadan Fritagelse skal finde Sted. I Realiteten vil det iøvrigt vistnok ikke have Stort at sige, enten man vedtager Justitsministerens eller det andet foreliggende Forslag, thi, efter hvad vi have erfaret, ville Folk jo kun undtagelsesviis blive ordinerede til Geistlige i en saa tidlig Alder, at de ikke have aftjent den Deel af deres Børnepligt, som efter Forslaget skal være Betingelsen for, at de kunne ordineres. Men saa møder den Bestemmelse os i Justitsministerens Forslag, at de ogsaa skulle kunne udcommanderes i Krig, men da kun som Feltpræster. Hvad dette Spørgsmaal angaaer, da er jeg enig med de ærede Medlemmer, som have udtalt, at Feltpræstens Stilling, udkræver Egenskaber, som med al Agtelse for den geistlige Stand, ikke findes hos Mængden af denne, hvis Feltpræsten overhovedet skal virke heldigt. Derfor troer jeg ikke, at den omtalte Bestemmelse er praktisk, og det selv om Udstrækningen af Feltpræstens Virkefreds, som den ærede sidste Taler antydede, blev indskrænket i en lang større Grad, end Tilfældet har været hidtil. — Det ærede Medlem for 5te Kredts (Bindeshøll) meente, at man vilde komme til at bevære de Geistliges Samvittighed ved at commandere dem i Krig, men det er mig ikke klart, at ikke det Samme ogsaa med Rette vilde kunne siges at være Tilfældet ligeoverfor den menige Mand. Der kan jo ogsaa godt være menige Mænd, som gjøre sig en Samvittighedsag af, om det overhovedet er foreneligt med det christelige Begreb at gaae i Krig og at myrde sine Medlemmer. Jeg troer derfor ikke, at man skal gjøre saadanne Undtagelser fra Reglen overfor de Geistlige, som man ikke vil anvende paa Alle. Ved den nye Hærløve have vi jo vedkjendt os det store Eighedsprincip; vi have affasset Stillingsvæsenet, og vi have sagt, at almindelig Børnepligt skal gennemføres i sine strenge Conseqventer, og, naar man da, saasnart Hærløven er vedtagen, kommer og vil gjøre en Undtagelse for disse Mænds Bedkommende, saa forekommer det mig, at man derved befinder sig i en Mod-

sigelse. Sagen har efter min Opfattelse i og for sig ikke Meget, der taler for samme, og jeg kan, som sagt, ikke anerkjende Rigtigheden af den Paastand, at Folks religiøse Følelse vil saares ved, at Præsterne gaae i Krig, eller at de Geistliges Samvittighed mere end Andres vil beværes derved, at Forsvarspigten for Fædrelandet paalægges dem en kort Tid. Tager vi Forholdene, som de virkelig ere, og see vi hen til den Erfaring, som vi have fra den sidste Krig, da mener jeg rigtignok, at der dengang var en temmelig gennemgaaende krigerisk Stemning hos Præstestanden, en saa gennemgaaende Stemning, at jeg nok vilde ønske, at de meget krigeriske Taler og Bevægelser, hvorfor Præster satte sig i Spidsen — forsaavidt de da ikke vare stillede saaledes, at det var paalagt dem — havde været ugjorte, og det ikke blot for Sagens Skyld, men ogsaa for den Stands, og den Gjernings Skyld, som de vare satte til at røgte. Men med denne Erfaring for Die synes det mig saa meget mindre, at man kan gaae ind paa den Anskuelse, som det ærede Medlem for 5te Kredts udtalte. Iøvrigt skal jeg villig erkjende, at jeg, da jeg har været fraværende, medens denne Sag blev behandlet saavel i det andet Thing, som tidligere her, ikke har havt Leilighed til at følge Forhandlingerne saaledes, at jeg fuldstændigt kan afvæie de forskjellige Momenter, som ere fremkomne, overfor hinanden og jeg skal derfor, for at indtage en saa fri Stilling som muligt ved Sagens endelige Afgjørelse, for idag indskrænke mig til at sige „Stemmer ikke“.

Formanden: En Ytring af det ærede Medlem kunde misforstaaes, som om det ærede Medlem vilde antyde, at det ene Thing var et mere umiddelbart Udtryk for Folkets Dunster end det andet Thing. Jeg antager ikke, at det har været det ærede Medlems Mening at udtale dette, men det kunde misforstaaes saaledes.

Jeg skal, inden Forhandlingen sluttes, gjøre opmærksom paa, at der ikke vil blive afstemt over de enkelte Paragrapher, hvortil der ikke er stillet Endringsforslag, naar ikke særlig Afstemning over dem forlanges. Jeg skal derhos end-